

eHealth Steden Estafette – Regio Zuidoost-Brabant Vrijdag 27 mei 2016, Eindhoven

Verslag van eHealth Steden Estafette Regio Zuidoost Brabant van 27 mei 2016

Dik Hermans, de aanjager van het Doorbraakproject "zorg ontzorgd met ICT", is de dagvoorzitter. Terwijl het buiten in de loop van de dag steeds mooier weer wordt leidt hij de verschillende presentaties en workshops in voor de ruim 80 man die zich voor de Estafette bijeenkomst in het Evoluon te Eindhoven hebben verzameld.

In zijn inleiding refereert hij aan het einde van het Doorbraakproject. Dat er heel veel gebeurd is maar dat het duidelijk nog niet klaar is. Hij beschrijft de vele initiatieven die er op het gebied van eHealth plaats vinden, zoals Pazio, Livind en OZO-verbindzorg. De drive is er, maar hij ziet ook de belemmeringen als fragmentatie, moeizame financiering en het ontbreken van een digitale infrastructuur voor data uitwisseling.

Mariëne van Dongen, wethouder Veldhoven, vertelt over het unieke karakter van de regio Eindhoven als het gaat over publiek private samenwerking. De "Brainport Eindhoven" heeft deze samenwerking gedurende jaren ontwikkeld in het kader van de hightech maakindustrie. Deze samenwerking komt de invoering van eHealth toepassingen ten goede maar er moet nog steeds veel gebeuren.

Lieky van Beek, adviseur ZET, geeft een leerzame presentatie over de factoren die een rol spelen bij gedragsverandering en extrapoleert dit naar eHealth implementaties. Zij gebruikt het Triade model en legt uit hoe het samenspel van Motivatie, Capaciteit en Gelegenheid bepalen of een persoon een nieuw initiatief omarmt.

Marcel Dender, projectleider Brainport Development, vertelt gepassioneerd over de ontwikkeling van het Healthy living lab. Een laagdrempelige testomgeving waarin mensen fysiek kennis kunnen maken met nieuwe innovatieve diensten. Het doel van het living lab is zicht krijgen op alle aspecten en mogelijkheden van eHealth-toepassingen met vraagsturing als vertrekpunt.

Na de lunch zijn er tegelijkertijd 4 workshops. De workshops worden elk voorafgegaan door een korte inleiding met presentatie over een project in de regio. Na de inleiding is er ruimte voor discussie over drie centrale vragen. De vragen gaan over de rol van de gemeente, de opschaling en de eindgebruiker. Onderstaand eerst een korte toelichting van de verschillende inleidingen, het discussiedeel is voor de duidelijkheid samengevoegd.

Workshop "Centrale 24"

Wally van Laarhoven geeft een inleiding over het initiatief "Centrale 24". Deze centrale is 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar om contact te leggen tussen zorgverleners en cliënten in de regio Eindhoven. Het doel is om cliënten zo lang mogelijk thuis te laten wonen in een veilige en beheersbare omgeving.

Het toezicht kan op allerlei manieren ondersteund worden. Met één koffer kan een huiskamer domotica proof ingericht worden als er geen internet, telefoonverbindingen aanwezig zijn. De volgende diensten en toepassingen zijn mogelijk: cameratoezicht, luisterzorg (audiotoezicht) en slimme sensoren, personenalarmering zorg op afstand, sensoren en advisering.

Het initiatief is nu nog B2B, maar B2C (direct naar de consument) is wel wenselijk. De kosten zijn nu nog direct voor de cliënt zelf of via de zorgverlener. Het geheel levert voornamelijk een besparing op voor de Wet Langdurige Zorg.

Workshop "Mantelzorg en techniek"

De werkwijze van nu is ontstaan, legt **Hilde Meijs** in haar inleiding uit, doordat de functie 'helpende' weggesaneerd is in de zorg. Mede hieruit is het programma 'samen slim zorgen thuis' ontstaan, waarbij studenten van het ROC en ouderen aan elkaar gekoppeld zijn. Ouderen hebben een hulpvraag, studenten een stageplek.

Hoe dan wel? De markt verandert ook in de zorg aanzienlijk. De overheid stimuleert mensen zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Dat vergt de nodige aanpassing.

Er is een RIF aanvraag (subsidie voor publieke private samenwerking) gedaan en van daaruit is een samenwerking opgezet tussen 42 partners die meedenken, investeren en vooral erin geloven.

De studenten helpen bij van alles. Het varieert van voorlezen tot het helpen bij instellen van de tablet om foto's te versturen. De patiënt helpt mee in de opleiding. Het tekort aan stageplekken is weggewerkt en ondertussen zijn er 350 mensen die gebruik maken van deze dienst.

Voorbeelden:

* Gemeente Bladel heeft een dementie app ontwikkeld. De student gaat op bezoek bij cliënt om de app te laden en problemen met de app te signaleren. Deze worden vervolgens gemeld aan de leverancier, die er weer mee aan de slag kan.

* Bij de Mediamarkt kunnen ouderen een tablet of smartphone kopen en ze krijgen daarbij gelijk een verwijzing naar het ROC waar ze onder begeleiding van studenten hulp krijgen en antwoorden op hun vragen. Hier wordt inmiddels volop gebruik van gemaakt.

Workshop "Digitale Z@ligheden"

Jaques Aarts gaf een inleiding over het pilot project Digitale Zaligheden. De pilot is inmiddels beëindigd maar werd uitgevoerd in de krimpregio de Kempen, een gebied met een groot aantal wijd verspreide dorpskernen. Het teruglopen van het aantal voorzieningen en de vergrijzing waren de aanleiding tot het project.

Het doelgroep was vooral bij ouderen hun zelfredzaamheid vergroten, maar ook jongeren, meer betrekken bij de gemeenschap en bij ouderen.

Door middel van glasvezel en een touchscreen werden ouderen gestimuleerd om via een digitaal platform diverse zaken te regelen en contact met anderen te onderhouden. Ook de

naaste omgeving van de ouderen werd gestimuleerd met ondermeer beeldbellen, een deelbare agenda en een netwerktool. Een deel van de functionaliteit is vooraf verzonnen en mede ingegeven door de IT mogelijkheden. Iets dat niet voorzien was maar dat als initiatief vanuit de gebruikers kwam was een digitaal archief met interviews van (oudere) dorpsgenoten en oude regionale liederen. Dit laatste was een groot succes.

De organisatoren zien een aantal redenen voor de voortijdige beëindiging van het project:

- * het niet op tijd betrekken van de gemeente;
- * Kosten, het scherm was vrij kostbaar en na de pilot moesten klanten dit zelf betalen;
- * Digivaardigheden waren toegenomen en een goedkope tablet was een prima alternatief.

Workshop "Innoveren is durven"

Anita van Leeuwen vertelt over de proeftuin 'informele zorg'. Een initiatief van zes gemeenten in de Peel. In het kader van de proeftuin zijn zij gestart met de ontwikkeling en implementatie van drie innovaties:

1. "Laarbeek" Helpt (wij helpen): een digitaal platform voor burgers om elkaar te helpen
2. Share Care: een digitaal platform om tussen mantelzorgers en hulpverleners te kunnen communiceren
3. Guido: een digitale sociale kaart

'Guido' staat in de presentatie centraal. Deze sociale kaart is door de gemeenten (ambtelijk projectteam) zelf ontwikkeld. Met instellingen afgestemd maar niet gezamenlijk opgepakt. Dat maakte het vullen van de site uiteindelijk tot een hele klus. Daarnaast is de afstand van de eindgebruiker naar het product erg groot. Als eindgebruiker zijn niet alleen de burgers maar ook de medewerkers van WMO (als ambassadeurs). Er wordt weinig gebruik van gemaakt. In slechts één van de zes gemeenten is een fysiek loket ontwikkeld voor innovaties en daar loopt de implementatie het beste.

De gemeenten hebben pas op de plaats gemaakt in de samenwerking, gaan implementeren en volgen in een 'lerend netwerk' de ontwikkelingen waarin naast de gemeenten ook de lokale stakeholders participeren.

Centrale vragen uit de 4 workshops

Rol van de gemeente

Als het gaat over de vraag welke rol de werkgroepen zien voor de gemeente is er een hoop overlap. Consensus is dat de gemeente betrokken moet zijn maar over de intensiteit van de betrokkenheid, hoe dichtbij, hoe operationeel, lopen de meningen uiteen.

Bij veel deelnemers of projecten is behoefte aan de gemeente als verbinder. Een partij tussen de partijen die het netwerk aanwendt waar nodig en de juiste andere partijen bij het project betreft. Ook de regierol of coördinerende rol is vaak genoemd. Hier speelt de gemeente een meer actieve rol en is naast verbindend ook sturend.

Ook is de gemeente één van de deelnemende partijen bij bepaalde projecten. Bijvoorbeeld de regulerende partij. Gemeentelijke regelgeving kan ondersteunend aan het initiatief gemaakt of uitgelegd worden. De communicatie over de gemeentelijke regelgeving en uitleg hierover wordt door velen als cruciaal ervaren. Ook is in dit kader een kwaliteit regulerende rol benoemd. De gemeente kan ook op verschillende wijze financieel actief zijn. Zowel uit algemeen belang steunen van pilots maar ook vanuit de WMO: het flexibel toekennen van

pgb gelden. Het over potjes heen kijken en lange termijn besparingen gebruiken voor investeringen.

Opschalingstips

Eigenlijk zijn er twee soorten opschalingstips. Tips die gaan over randvoorwaarden die in orde moeten zijn en tips die gaan over de procesinrichting.

Enkele malen is benoemd dat niet echt sprake hoeft te zijn van opschaling als het draagvlak goed genoeg is. Communicatie over de resultaten, in welke vorm dan ook, bijvoorbeeld SROI analyses, zorgt ervoor dat een project, bottom-up vanzelf groeit. Handig als opschaling niet als een soort project of pilot is georganiseerd maar als een on-going proces.

Als randvoorwaarden worden genoemd: een goed bereikbare centrale helpdesk, het werken met open standaarden, het inrichten van één digitale kennis verzamelplek, het voor de eindgebruiker zo goedkoop mogelijk maken en het inrichten van doelgroep gerichte early-adapter ondersteuningsteams.

Ook is de suggestie gedaan dat het delen van kennis tussen gemeenten of initiatieven heel direct kan door het uitlenen van succesvolle projectteams aan elkaar.

Rol van de gebruiker

In alle workshops is benoemd dat het betrekken van de eindgebruiker bij het gehele proces noodzakelijk is. Dus vooraf goed analyseren wat je doelgroep is, dan uitvragen over de behoefte en tussentijds peilen bij evaluaties en implementaties. Ook tijdens de operationele fase is evaluatie en bijsturing met ervaring van eindgebruikers noodzakelijk. Afhankelijk van de doelgroep is het daadwerkelijk laten meewerken mogelijk en goed voor het eigenaarschap.

Het inzetten personen uit de eigen doelgroep is ook genoemd. Bij volledige bottom-up projecten werd het gevaar gezien van onbeheersbare versnippering van initiatieven.

Na de korte plenaire samenvatting vanuit de workshops geeft **Aad van Berlo** een presentatie over het baanbrekende werk dat de afgelopen jaren is gedaan met de verschillende Smart Homes. Aansluitend op de bijeenkomst geeft hij een rondleiding in het bij het Evoluon gesitueerde Smart Home.

Daniel Tijink van ECP geeft de Estafettebeker een nieuw huis bij Mariënne van Dongen. De volgende stad die de Estafette na de vakantieperiode aandoet is Breda.

Doorbraakproject
Zorg ontzorgd met ICT

